

Joker (2019)

A bohóc egy talán már elcsépelet eszköz, azonban nem véletlen, hogy horrorfilmek, thrillerek és különböző társadalomkritikus produkciók elemeiként szolgál. Kívül nevet, belül sír, maszkot visel, arcán kencefice, lufit árul, bohókás, mégis félelem és rettegés tárgya. A fobia mögött valószínűleg az álvgiyor áll, amiről mindenki tudja vagy sejti, hogy valótlan. A vidámparkok és cirkuszok kimaszkírozott tartozéka mindig meglepetést ígér, amely nem maradt el Todd Phillips 2019-ben bemutatott *Joker*ében sem.

A filmrendező alkotása minden szempontból kellemes ajándéknak bizonyul. Egyrészt az a Todd Phillips rendezte, akinek ismérve mindaddig a *Másnaposok* trilógia volt, ezért nem igazán lehetett tőle komolyabb műfajra számítani. Másrészt a már leegyszerűsített, kilúgozott, instant poénokkal telefüszerezett Marvel-produkció egyik szereplőjéről készített mozifilm, ami bár a rajongótáborban érdeklődést keltett, mások legyintéssel reagáltak, mondván, biztos valami Thor-féle montázsáradat vár rájuk. Azonban mindkét félnek, eltérő okokból, csalódnia kellett. Hogy miért? A *Joker* nem vígjáték, nem szuperhős film, hanem egy igényes, képregényeken és filmes hagyományokon alapuló remekmű. Todd számos alkalommal idézett a nagy elődtől, Martin Scorsese-től, sőt tiszteleg a *Taxisofőr* és *A komédia királya* előtt.

A *Joker* egyik legfigyelemreméltóbb alappillére Joachim Phoenix alakítása, akinél szuggesztívebb és rátermetted színészt aligha találhattak volna. A főszereplő egy kollektív kudarc emberi alakmásként tűnik fel, akinek sorsán keresztül szembesülhetünk a bukott neoliberalizmussal, elénk tárul egy kapitalizmuskritika, a társadalmi rétegek közötti feszültség, a mélyszegénység, a sikárotok világa, a nagyvárosi kilátástalanság és a frusztráció, amely nem szűnik meg, hiszen forrása már-már kiapadhatatlan. Joker, vagyis Arthur Fleck nem hős, sokkal inkább áldozat, akit életében szinte mindig becsaptak, kirekesztettek, és a mostoha körülmények közepette a pszichológia anomáliájának rabjává vált. Tettei azonban nem teszik felmenthetővé.

Joker alakjának kiemelésével egy új képet kapunk Batmanről is, így egy sokkal komplexebb aspektusból láthatunk rá Bruce Wayne történetére. Egy biztos; nem létezik fekete-fehér, a legtöbb ember, történelmi személy, híres egyén szürke zónában mozog és él, jó és rossz döntésekkel körülhatárolva. A *Joker* bizonyíték arra, hogy érdemes több szempontot figyelembe venni és törekedni a megértésre. Arthur Fleck az a bohóc, aki régen azt hitte, hogy az élete tragédia, de ma már tudja, hogy komédia.